

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједино број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

Претплата се прима у штампанском упућивању, само у нео-средно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а које је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.
Донеси се плаћу Уједињеном Рукотисе се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку рјеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо: у поштанско-телеграфском Одјељењу: за шефа административног одсјека, у рангу секретара I класе, Митра И. Дрепуна, досадашњег вршиоца дужности шефа истог одсјека;
за шефа контролног одсјека, у рангу секретара I класе, Петра М. Милића, досадашњег вршиоца дужности шефа истог одсјека.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 22. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лактић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде, Предсједника Нашег Министарског Савета и заступника Нашег Министра Иностранних Дјела постављамо: за писара II класе Министарства Правде Илију Филиповића, досадашњег вршиоца дужности писара истог Министарства;
за вршиоца дужности писара Великог Суда Божију Бацановића, досадашњег практиканта истог суда.
Наш Министар Правде, Предсједник Нашег Министарског Савета и заступник Нашег Министра Иностранних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 25. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
Предсједник Министарског Савета,
Заступник Министра Ип. Дјела,
Др. П. Томановић с. р.

МИ
НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се др. Августину Лемени, контрактуалном физикусу вароши Улциња, на основу члана 21. закона о чиновницима грађанскога реда уважи оставка, коју је поднио на државну службу.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 30. новембра 1908. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лактић Војводић с. р.

РАСПИС

Министарски Савет у својој сједници од 29. овог мј. по моме предлогу, а на основу чланова 12. и 13. закона о царинској минималној и максималној тарифи ријешис је:
Да се од првог децембра тек. год. на сву робу, која се увози у Црну Гору из иностранства, наплаћују минимални царински ставови царинске тарифе, ако државе, из којих се роба увози, имају закључене трговинске уговоре са Црном Гором, а да се при увозу робе из држава, са којима нема закључених трговинских уговора, примјењују максималне царинске стопе.
Ово има важити за сву робу без разлике, и без обзира на то, да ли исту сачињавају предмети индустријске, занатске, рударске или друге врсте производње, сем кафе и ориза, за које се има и

даље задржати досадашњи начин царинског поступања.

Према овоме, минималне царинске стопе, у духу ове одлуке, имају се примјењивати на сву робу, која се увози из уговорних држава:

Енглеске, Њемачке, Француске, Италије, Белгије, Србије и Египта, као и на кафу и ориз, без обзира на државу, из које се увоз врши.

На жито, које служи за људску и сточну храну, као и на сијено, неће се наплаћивати никаква царина до даље наредбе без обзира на државу, из које се увоз врши.

Саопштавајући ово рјешење царинарицама, наређујем им, да од 1. децембра т. г. по истоме строго поступају, и максималне царинске ставове примјењују на сву робу неуговорних држава, која је послје 30. ов. м. пријешла границу Црне Горе.

Нека царинарице учине све од своје стране, да се наш трговачки свијет што прије упозна са садржином горњег рјешења Министарског Савета.

Број 1384.

Цетиње, 30. новембра 1908. г.

Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

ПРЕТПИСИ

Господина Министра просвјете и црквенијех послова

Господин Министар просвјете и црквенијех послова, одлуком својом П.Бр. 3789 од 26. новембра 1908. год., — ради испитивања кандидата, који желе полагасти учитељски испит из предмета оближењих у чл. 9. Правила о полагању учитељских испита, одредио је за чланове испитне комисије, на основу чл.: 35., 41. и 78. Закона о народ. школама, а сагласно чл.: 4. и 6. Правила о полагању учитељ. испита за 1909. годину, ову го-споду:

I За науку хришћанску
Лаза Поповића, проф. Богословско-учитељске школе;

II За српски језик
Мирка Мијушковића, проф. и управитеља гимназије;

III За психологију и педагогику
Николу Минића, наставника гимназије;

IV За рачун и геометрију
Шпира Томановића, проф. гимназије;

V За географију и историју
Живка Драговића, проф. и ректора Богословско-учитељске школе;

VI За природне науке
Пера Вучковића, проф. гимназије;

VII За поуке за домаћице и за женски ручни рад
Јану Рашовићу, учитељицу народне школе;

VIII За пјевање и ручни рад за мушке
Милсаву Дедовића, хонорарног наставника Богословско-учитељске школе; и

IX За гимнастичку
Ђура Капићића, потпоручника.

П.Бр. 3789. Из канцеларије Књ. Министарства просвјете и црквенијех послова, 26. новембра 1908. године на Цетињу.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. В. Књаз Петар врагио се преслиноћ из Зете, гдје је више дана провео у лову.

— Г. Петар Карло Ван Ленеп дошао је као пуномоћник Краљевине Холандије у изванредној мисији на Цетиње, да у име своје владе потпише трговински уговор између Црне Горе и Холандије. Уговор су потписали предсједник Министарског Савета г. Д-р. Л. Томановић и г. Ван Ленеп у сриједу.

Њ. Кр. В. Књаз Господар бла-гоизволио је одликовати г. изасла-

ника Ван Ленеп првим степеном Данилова ордена.

— Данас, поводом крсног имена Његовог Величанства Краља Петра I., овдашњи дипломатски заступник Краљевине Србије г. Јовановић и госпођа давали су објед, на који су били позвати наши министри са госпођама. За вријеме обједна предсједник Министарског Савета г. Др. Л. Томановић подигао је чашу у здравље Његовог Величанства Краља Петра и Његовог Узвишеног Дома.

— Њ. Пр. Баки-бег, олд. царско-отомански посланик, пошао је ономадне у Скадар на кратко одсуство.

Породица госп. посланика Бакибега приспјела је ових дана на Цетиње.

Г. О' Рели, отправник послова Велике Британије, отпутовао је ономадне у Скадар.

— Виталис-ефенди, досадашњи секретар царско-отоманског посланства у Хагу, постављен је за I. секретара овдашњег посланства. Виталис-ефенди стигао је у четвртак на Цетиње.

Бечку вијест „Пти Паризијена“ о мисли њемачког министра на Цетињу, г. Пилгрим-Балтација, односно „пријатељског“ споразума између Црне Горе и Аустро-Угарске, по ком би Црна Гора постала нека врста привилегиране провинције Аустро-Угарске, не само да су неки листови прештампали, него су, као париски, „Журнал де Деба“ и „Евенеман“ ту вијест озбиљно узели те у засебним чланцима оштро осудили тај покушај њемачког дипломате против независности Црне Горе.

Захваљујући тим француским листовима на пријатељским нам осјећајима, наодимо се побуђени изјавити, да нама та мисао --- да се најблаже изразимо --- тако навина изгледа, да се нијесмо на њу ни обазрели, осим што смо донијели ону исправку у пошљедњем броју нашег листа, која се тиче самога г. Пилгрим-Балтација.

Анексија у италијанском парламенту

У италијанском парламенту отпочела је 18. о. мј. дебата о спољној политици. По унутрашњем правилнику први је имао ријеч Физинато, који је поднио резолуцију: „Камара одобрава спољну политику“.

Али Фузинато за дуго није могао доћи до ријечи због узвика са крајње левнице: „Промјени резолуцију! То је срамота! Што хоће тај Аустријанац! Сви сте слуге аустријске! То је срамота!“ итд. Тим је отпочела дискусија, која заслужује да је од ријечи до ријечи донесемо, да нам простор листа допушта, особито говоре против Фузинатове резолуције; с тога ћемо се ограничити само на најважнији говор, што се у овој дискусији чуо, тим значајнији, у колико је говорник за владину политику гласовао, који је већ једном био први министар и који се сматра да ће наслиједити данашњег првог министра Болитија.

То је Фортис, који овако отпочиње:
Ако сам ја расположен да одобрим владину спољну политику, нијесам да одобрим балканску политику аустро-угарску. Пријатељ мој Фузинато мало се затрчао. Ја не доуштам, да је Аустрија, којој је берлински конгрес дао мандат да привремено окупира Босну и Херцеговину, могла претворити свој мандат у суверенство. Исто

тако не могу омаловажавати важност анексије Босне и Херцеговине Аустро-Угарској.

Говорник тумачи, зашто је у Берлину Аустрији дат тај мандат и доказује да продужење окупације није јој могло дати право да присвоји Босну и Херцеговину.

Истина, да је Аустрија повукла посаду из новопазарског Санџака, али то још не значи да се Аустрија одрекла продирања на Солун. Што се тиче аустријског надзора над црногорским водама, Аустрија треба да напусти Сич, без кога би била илузорна слобода, која се има установити у Барској луци.

Истиче да анексија Босне и Херцеговине Аустрији јако утврђује њен положај на Јадранском мору и омогућује јој да стане на пут подизању велике српске државе.

Држећи у рукама Босну и Херцеговину наша савезница је не само пореметила балканску равнотежу, него је то и за њен политички положај од знатне важности.

С тога сам ја отворени противник те акције аустријске, и питам: за што се ми нијесмо прогивили тој акцији? Неки одговарају: за што смо је сматрали неизбјежном. А ја напротив говорим: за што Италија није могла предузети засебну акцију, друкчију од оне осталих држава. У толико више, што се овдје тичало једнога трактата потписаног од свих велесила.

Ако је дакле искључена усамљена акција Италије, тим мање се могло тражити накнаде, нити је то прилично Италији самој између свих осталих.

Па какав је наш данашњи положај? Или ће бити конференције или је неће бити. У првом случају ја се уздам да ће италијанска влада учествовати сасвим слободна. И зато не могу допустити што је рекао г. Сонино, да је говор мин. Титонија у Карате спутао нашу слободу на конференцији. А министар ће морати протумачити онај његов говор....

А ако не буде конференције, ја држим да стање ствари не изгледа без опасности. Али Италија мора остати у споразуму са силама потписницама берлинског уговора, да би тако интереси општег напретка и мира били заштићени што боље. И овдје треба да изјавим, да се оно што сам рекао, не коси са трактатом тројног савеза. Два трактата — онај берлински и онај тројног савеза — нијесу непомирљиви између себе. Ако се рече, да се мора поштовати берлински трактат, не вријеђа се тројни савез.

Мирабели (крајња левница): А ако се руши берлински трактат?

Фортис: Али сада говоримо о тројном савезу! (Смијех). Ипак ћу одговорити г. Мирабелију, кад ја тврдим да је анексија Босне и Херцеговине нарушила берлински трактат, држим да никако не вријеђам тројни савез.

И ја се приближујем синтези мога говора. Ја и моји пријатељи хоћемо да останемо, у њркос свему, вјерни тројном савезу; у њркос свему, јер ова вјерност, коју хоћемо да одржимо, постаје нам с дана на дан све мучнија. А тако не би имало бити. И јуче од једног од најувјерени-

јих пристаха тројног савеза, г. Со-
нина, чули смо коју жалбу... Ја
ћу бити отворенији. Рећи ћу не
само да жалим гоњење наших су-
народника у Аустрији и репресалије
неоправдане на штету нашу. Ја се
жалим и узнемирујем изнад свега
што се наша савезница у изван-
редној мјери оружа. Рекао сам
да ситуација није ружичаста. На
сваки начин ја предвиђам дан, када
ћемо по примјеру барона Ерентала
и ми рећи: Чист рачун, дуга љу-
бав. Мораћемо њему или ко буде
на његовом мјесту просто и јасно
рећи: или да престане наоружавање,
због којег Италија данас нема да се
боји рата него само са стране једне
своје савезнице (бурно одобрава-
ње цијелог народног представниш-
тва и свих трибуна, које траје не-
колико минута.)

Фортис... или ако неће престати,
онда ћемо се ми ослободити (по-
ново најживље одобравање), што
ја не желим.

Нека никоме не буде жао што
сам ја узео на себе да изјавим ду-
боко незадовољство цијеле земље.
(Поново бурно одобравање.)

Срећом послје радоснијех из-
јава г. Барццлаја (крајња левница),
могу вјеровати да смо сви сложни.
И кад ми не бисмо били сложни,
сав је народ слојан. Слојни у
томе: да се тражи од народа по-
жртвовање потребито за одбра-
ну наше отаџбине (бурно и дуго
одобравање) и за обезбјеђење ми-
ра. Јер оружавајући се, ми нећемо
изгубити из вида коначни циљ на-
ше спољне политике: уздржање
мира.

Министеријална „Трибуна“ пише: „Кад
је говорник сис, цијела камара --- до-
словно цијела --- дигла се на ноге и по-
јурила к њему. У то се навала гомила
око говорника --- навала цијеле камаре,
отимљући се ко ће му прије руку сти-
гнути --- са своју страна права оваџија,
паздржљива бора одушевљења, што је
у души свачијој разбудило говор Фор-
тиса.

„Сједница је прекинута, не звонцем
предсједника, него спонтаном вољом ка-
мара. Сви народни посланици, свију стра-
нака, приступају говорнику, и натјечу
се ко ће га прије загрлити и честитати
му. Та манифестација импозантног оду-
шевљења цијеле камаре траје пет минута,
кад се предсједник Министарског Савјета,
г. Ђолити, који је до тада непомичан по-
сматрао тај догађај, блијед од узбуђења,
свечаним кораком, као што је свечана
дужност акта, коју хоће да изврши, кре-
нуо ка г. Фортису.

„На његовом проласку народни послани-
ци уклањају се, два човјека --- срећни
говорник тумач народни и старјешина
влдае --- сријетају се и стискају обије
руке најсрдљивије. Топло, потпуно, дуго-
трајно аплаудирање поздравља то руко-
вање: аплаудирање неизмјерно, у коме
учествују сви посланици, новинари и
трибуна.

„Затим се опет нагомилавају око го-
ворника народни посланици. *Разлијеже
се поново аплаудирање: г. Барццлај (крај-
ња левница) грли говорника. Друго још
значајније, министар ратне мрнарице Ми-
рабело љуби говорника.*

„Преко 10 мин. траје ова демонстрација
одушевљења, у којој цијела камара из-
лијева све своје осјећаје најчистијег па-
триотизма“.

Под утиском Фортисова говора, бечка
„Нова Слободна Преса“ од суботе до-
нијела је у свом вечерњем листу уводни
чланак, у коме пише:

„Двије ствари у јучерашњој сједници
италијанске камаре одлучиле су, да је
већина дала свој глас за предлог Фузи-
натов, којим се одобрава владина спољна
политика. Прва је била та, што се је
министар-предсједник Ђолити најодлучи-
није сав заложно за министра спољних
послова Титонија. Али чудноват је био
начин, како Ђолити брани политику Ти-
тонијеву. Он се је сасвим придружио
мишљењу Фортиса, који је додуше у
свом говору тражио одржање тројног
савеза, али у исто вријеме је и захтије-
вао, да се оснаже војне спреме, јер се
тобож и Аустро-Угарска оружа. Већина
италијанске камаре одобрила је продуж-
ење тројног савеза, али говор посла-
ника Фортиса са својим оштрим приго-
ворима против Аустро-угарске и својим
позивом, који је за нашу монархију
сбио све друго само не пријатељски,
слављен је са свију страна као велики

патриотско дјело. Фортиса су грлили и
љубили, па и сам министар-предсједник
Ђолити, један од најславнијих парламен-
тарних тактичара, брзо се је и поред
свог топлог заузимања за тројни савез
прилагодио његовом мишљењу. Тројни
ће савез постојати и даље, али одиста
јучер му у италијанској камари није био
баш најбољи дан.

„Друга ствар, која је била од великог
утицаја на камару, јест саопштење о по-
новом споразуму с Русијом. Министар Ти-
тони прећутао је с обзиром на расположе-
ње у камари свој говор у Карате, те је
с највећом убједљивошћу камари вазда
предочавао, како он иде напредо с Ру-
сијом, како су му одријешене руке на
конференцији, како он налази да је
од Аустрије сасвим недостојно, што се
при анексији није држала већ на пола
несталог, а сад поново извученог прото-
кола од г. 1871., и да није била свјесна
дужности, да се уговори не могу једно-
страно мијењати. Шта више, министар
Титони ишао је тако далеко, да је пре-
поручивао оно, што ни руски ни англи-
ски државници нијесу тражили, то јест,
да се закључи савез Турске са осталим
балканским државама. Он је све учинио,
да се као вјешт парламентарца у оквиру
од Италије предузетих међународних
обавеза, што боље приближи расположе-
ње камаре. Ово расположење без сум-
ње није било повољно за Аустро-Угар-
ску, а тријело се уз то и још недостојно
пребацавање у томе, што су се чули
гласови, који су се тицали црногорског
покрајивања Спича.

„Јучерашњи је дан опет показао, да
продужење тројног савеза треба вазда
са јаким и разборитим разлозима изнудити
јавном мишљењу Италије. Изгледа чу-
новата и у историји ријетка игра, да се
један народ одујуре са свим својим осје-
ћањима политички, коју он са свим раз-
лозима разума мора и даље подржавати.
Италији су познате пошљедице, које би
настале од кризе у тројном савезу, па
из разлога који су у вези са њеним нај-
важнијим интересима, неће да до тих
пошљедица дође. У далекој будућности
можда ће та опрека између расположења
и потребе довести до околности, које
би могле бити веома штетне за тројни
савез. Послје јучерашњијех изјава Ђо-
литија и Титонија постало је већ сада
сумњиво, да ли ће Италија на конфе-
ренцији са оба своја савезника ићи раме
уз раме. Може бити, да ће она и ту поћи
својим засебним путем — као што је рекао
Биллов, а што опет показује особити об-
зир, с којим савезници рачунају погледом
на расположење у Италији. Како било да
било, ми морамо рачунати са чињени-
цом, да се Италија дипломатски налази
сада на страни Русије, с којом се ми још
нијесмо могли сложити односно програ-
ма за конференцију.

„Најбоље из изјава Титонијевих јест
његово увјеравање, да хоће да одржи
тројни савез и да су од Италије у зајед-
ници са Русијом учињене најозбиљније
представке Србији и Црној Гори. Поли-
тика, коју је камара одобрила, искључује
према томе могућност, да ће се силе
новог споразума на Балкану, то јест Ру-
сија и Италија, одлучити на какво рје-
шење, које не би апсолутно мирољуби-
вивошћу задахнуто било. Отуд слиједи,
да руско-италијански споразум неће у
будућности ни у садашњем стању сме-
тати мирном расплету, нити ће отешча-
вати одржање мира. И италијанско-руски
споразум иде за тијем, да се сва спорна
питања изравнају чисто дипломатским
путем. Што би се пак једном из тог
споразума излећи могло, показале се тек
дошње, у даљој будућности.“

Изјава г. Др. М. Миловановића

Г. Березовски, дописник рускога листа
„Новоје Времја“, који се дуже времена
бавио у Биограду, саопштио је у том
листу свој разговор са министром спољ-
них послова г. Др. Миловановићем, пре-
ма којем је разговору министар Извољски
рекао г. Миловановићу, да ће на европ-
ској конференцији бити призната анек-
сија Босне и Херцеговине, те да стога
Србији не остаје друго но да се задово-
љни територијалним компензацијама. Ту
изјаву г. Др. Миловановића жестоко је
напало „Новоје Времја“ као и изјесна
биоградска штампа, новодом чега је
српски пресбиро издао ово званично
саопштење:

„Бечки и пештански листови доносе
телеграфску вјест из Петрограда, да
„Новоје Времја“ објављује како је мини-
стар спољних послова др. М. Ђ. Миловановић
у једном разговору с његовим
дописником, између осталог казао: ка-
ко му је г. Извољски већ раније изјавио
да је Русија признала у најријед анексију
Босне и Херцеговине, да ће њу такође
и конференција морати признати и да
Србије не остаје ништа друго него да
тражи територијалну накнаду за примав-
е анексије, коју ће у осталом мучно доби-
ти. Према депешама које су стигле из
Петрограда, „Новоје Времја“ је доиста

донјело саопштење свога биоградског
дописника у томе смислу.

Г. министар спољних послова овлаш-
ћује нас, међутим, да изјавимо да су та
саопштења у толикој мјери нетачна и
погрешна, да се он мора од њих јавно
оградити. Ми се истом овом приликом
користимо да донесемо тачну верзију
главних мисли, које је г. Миловановић
исказао догичном дописнику уваженог
руског журнала.

Прије свега и на првоме мјесту на пи-
тање дописниково, које је у неколико
махова и са нарочитим инсистирањем
понављано, да ли је истина што је он
сазнао, да је г. Извољски изјавио г. Ми-
ловановићу, да је он у име Русије анек-
сију већ у најријед признао у својим
преговорима са бароном Еренталом, ми-
нистар је одговорио, де се он са г. Из-
вољским видио прије његовог састанка
са бароном Еренталом, и да му је г.
Извољски тада рекао само толико, да се
по његовим импресијама и сазнањима
Аустро-Угарска спрема прогласити анек-
сију, и да он (г. Извољски) нема наде да
ће моћи то прокламовање спријечити.

Што се пак тражења територијалне
накнаде тиче, г. Миловановић је изјавио
дописнику, да је за Србију, ако анексија
постане свршеним чином, животну пи-
тање да добије накнаду територијалну
коју је тражила, додајући при том изрич-
но да тражење и добивање такве на-
кнаде такве ни у чем и ни у колико не
тангира српска народна права у погледу
Босне и Херцеговине, која ће, призна ли
се анексија или не, у очима Србије оста-
ти неокрњена, јер народна права, која
стоје изнад позитивног међународног
права, нити могу застарити нити се мо-
гу уништити каквим било међународним
уговорима и споразумима. Кад се еман-
ципација једнога народа врши поступно,
у етапама, и кад се свака таква етапа
обилежава позитивним међународним у-
говорима, то никако не значи, то ника-
ко не може значити, да је у свакој так-
вој прилици све оно, што је остало не-
остварено и недовршено, напуштено и
изгубљено.

Најзад, односно конференције г. Ми-
ловановић је рекао дописнику, да кон-
ференција може имати смисла и може
донјети користи међународној заједници
а понаособ допринијети одржању мира,
само ако она буде била с једне стране
израз обавезне снаге међународних уго-
вора, а с друге стране јемство и зашти-
та повријеђених права, угрожених инте-
реса. И према томе прва и једина по-
годба за састанак конференције, која
би била на висини свога позива, у томе
је, да Аустро-Угарска напусти своје
становиште посве несправдано, из основа
супротивно како самом појму права тако и
духу помирљивости и предуретљивости.
У ствари пак значи исто толико колико и
бити противу конференције, кад се са-
станак условљава како тиме, да се не
дискутује а још мање да се може оспо-
рити и поправити повреда правна која
је учињена, тако и тиме, да се не може
говорити ни о озбиљним накнадама за оне
чија су права погажена, интереси угро-
жени. Судбина, дакле, конференције, а
са њом заједно и питање рата и мира у
руци је Аустро-Угарске, пошто, ако не
буде конференције, и ако питање босан-
ско остане отворено а интереси српски
незадовољени, нико не може предвидјети
какав ће обрт узети догађаји, за које ће
све пошљедице и пред Богом и пред
садашњим и будућим покољењима бити
одговорна Аустро-Угарска.

Оволико смо сматрали за потребно
рећи, да би се према овоме, и остали на-
води у саопштењу дописника „Новоје
Времена“, који нам још нијесу познати,
ако за то потребе буде, могли исправити.

Што се пак тиче саопштења, која исти
дописник тврди да је добио од других
политичких личности, по његовом миш-
љењу тачно информисаних, г. Милова-
новић мисли да му није потребно упушта-
ти се у каква било објашњења, пошто
су му те личности познате, него држи,
да је довољно констатовати, да је из
његових изјава већ дописник „Новоје
Времена“ могао јасно видјети, до које
мјере ваља поклањати вјере таквим са-
општењима“.

Француска штампа о међународној ситуацији

Париски лист „Le Temps“, који се до
сад одликовао својим заузимањем за
Аустро-Угарску поводом анексије Босне
и Херцеговине, пише сада овако:

„Прије шест недеља сматрало се баро-
на Ерентала за узор државника, коме
све полази за руком. Данас се већ то
исто не може рећи. Царски се вјиблеј
слави у мутној атмосфери. Осјећаји сим-
патија, које је Француска вазда искази-
вала према Аус.-Угарској, дозвољавају јој
изразити мишљење да је аустро-угарска
политика можда одговорна за тешкоће,
са којима је присиљена данас да се бори.

Односно Истока стално је, да је
Еренталу недостајало спретности и да-
лековидности... Уступање самог Санџака
није било довољно. Већ првих дана ре-
космо, да би требало Турској дати и
финансијске оштете. Ми би могли напо-
менути и уважене аустријске личности,
које су биле једнако мишљена као и
ми. Финансијска помоћ зајамчена Младо-
Турској у облику оштете, била би спри-
јечила бојкот или би бар зауставила
његов развитак. Тако исто са Србијом,
да се је Ерентал показао предуретљив-
ији, био би игру на пола добио. Он се
је скањивао и тапкао. Он је сад прину-
ђен да пријети. Али његове пријетње не
важе, јер Аустрија је очигледно јед-
нако заинтересована да избјегне рату на
Балкану, као што је Луј Филип год.
1840. био присиљен, да му се уклони
на Рајни.

И у италијанским пословима царско-
краљевска влада није била сретнија. „Le
Temps“ вели, да ја Аустрија морала изб-
јегнати антиаустријским исказима у Итали-
ји, чија јој је наклоност потребита. Пари-
ски лист напомиње, како је с друге стра-
не Ђемачка огорчена против Аустрије
због прашких догађаја, које „Vossische
Zeitung“ називље „европским скандалом“.
„Le Temps“ завршује:

„Аустрија је у сукобу са Турском, Ср-
бијом и Црном Гором. Она је у несугла-
сју са Русијом и са Англијом; то потвр-
ђују листови свих ових држава. Она је
у хладним односима са Италијом, а од
мало дана и са Ђемачком, ушљед догађаја
које ће дипломати знати без сумње убла-
жити, али које утичу јако на јавно ми-
шљење. Положај није лак, и министар
Ерентал, колико год био кадар, да из
тога изађе нетакнут, већ данас можда
жали, што је томе дао повода. О њему
је зависило, да спријечи већи дио теш-
коћа. Не схваћамо како је то пропустио“.

„Petit Parisien“ доноси једну ноту, за
коју изгледа да је из званичног извора,
а у којој претреса о садашњој замрше-
ној међународној ситуацији, па примје-
ћује: У дипломатским круговима опажају
се двије струје: са једне стране боје се
рата, а с друге стране мисле, да се Ау-
стрија неће одлучити на тако рјешите-
љан корак.

Први држе, да ће бродовље, које је
отпловило из Поле, једног дана осванути
изненада пред Солуном. Ову предпоставку
доводе у везу са фразом, коју је ту неки
дан изустило у Бечу једно високо по-
стављено лице, а која гласи: Рат би био
безуман, али уза све то његова се мо-
гућност не да отклонити.

С друге се опет стране изјављује, да
Аустрија хоће само да утјера страх у
кости балканским државама, али да у
истини она не мисли започети каквом
непријатељском акцијом. За истинитост
и оправданост ове предпоставке могу се
навести многи докази. Англиска и пр.
не би дозволила бомбардовање Солуна,
као што не би ни Русија ни Италија на-
пустиле Србију у Црну Гору, које су са
своје стране савезнице Турске. Либерал-
не су опет власти тврдо одлучиле, да
заштите Младо-Турску. Напошлетку Ау-
стро-Угарска имале много посла на свом
сопственом земљишту и у себи и сувише
разнородних елемената, а да би се усуд-
дила изложити авантури, која би за њу
могла врло опасно да се сврши. Осим
тога је и Ђемачка савјетовала министру
Еренталу што је могуће већу умјереност.
То донекле оправдава оптимизам, који
се онажа у неким круговима, нарочито
у турском посланству у Паризу. По на-
шем мишљењу --- завршује „Petit Parisien“
--- право би се рјешење кризе, рје-
шење часно за свеколике, састојало у
савизу европске конференције. У сагласју
са Англиском, Италијом и Русијом, Фран-
цуска ради у овом смислу.

„Radical“ и „Aurore“ пишу о објело-
дањеном руско-италијанском споразуму
и из свих потоњих догађаја наслућују,
да се неће моћи одржати савез, који
уједињује Италију с Аустријом и Ђемач-
ком. Напустивши по страни политику
исправних изазивања --- пише „Aurore“
---, коју је повео Криспи, италијански се
народ морално одрекао тројног савеза.
Играње политичких игара, којима се врло
духовито насмијао Биллов, довело је
играче до тога да је досадашња игра
преиначена у кадрил. Истина, споразум
руско-италијански није још потписима
утврђен, али може ли се рећи, да он
неће никад бити углављен? Нема дима
без ватре, а тај је споразум тако логи-
чан у садашњим односима, да би он
опровргнут данас, могао сјутра на извр-
стан начин да постане истином.

Књижевност, умјетност, просвјета

Међународни Педагошки Преглед.
Међународно удружење учитеља осно-
вано је у августу 1908. г. у Дрезди (Ње-
мачка) послје примљеног правилника.

који су израдили изабрани одборници, одређени у Кембриџу 1907. (за Енглеску ф. Марекал, за Чешку Теодор Чејка, за Француску Ф. Буријекс, за Русију К. Френкел). Удружење снаја учитељство свих категорија и ступњева есперантиста, а његова је главна циљ олакшати зближење учитеља, а такође и ученика из различитих крајева и народа, помоћу међународног дотицаја и рјешавања проблема како педагошких тако и професионалних.

Осим тога удружење издаваће само или потпомогати издаваће важних дјела педагошких, организовале узајамну кореспонденцу како учитеља тако ученика, путовање учитеља и ученика у разне покрајине, успоставиће колоније у различитим крајевима, гдје би могли учитељи а тако и ученици важни и корисни бити празницима. — У Дрезди су држана 4 засједања, на којима су учествовали око 200 есперантиста, између којих су били и заслужни учитељства из Енглеске, Аустрије, Белгије, Чешке, Бразилије, Француске, Њемачке, Мађарске, Моравске, Шведске, Норвешке, Пољске, Русије, Румунске, Србије, Сибирије, Шотске, Туниса и Усонске. Сва засједања (сједнице) држана су у „Техничкој школи“. За вријеме сједница био је употребљен само језик есперанто. Послије примљеног правилника изабран је одбор.

Удружење је отпочело у новембру ове године издавати лист: „Међународни Педагошки Преглед“, нарочити орган „Међународ. Удружења Учителија“.

„Преглед“ ће доносити педагошке чланке, реферате и извјештаје о школама и учитељству свих образованијех народа, анализе и рецензије педагошке литературе, знања (ако се тичу рада у школама), дјела за омладину и школских помоћних средстава карактера међународног, прегледе педагошке литературе новина, различита знања и доставе, препишу особито адресе оних, који желе преписивати се са друговима итд.

Чланови удружења примају лист „Међународни Педагошки Преглед“ за 3-60 кр. Све пошиљке за уредништво и администрацију треба слати на адресу: S-o Теодор Чејка, учитељ, Бистрице—Хостин, Морави, Аустрија (Theodor Cejka, instr. Bystriče—Hostyn, Moravia, Austria). Главни су сарадници: г. Х. Аферич и г. К. Френкел. Стадни дописници изабрани су из свију крајева свијета, за Србију г. учитељ Јован П. Јовановић, из Крагујевца, а за Црну Гору дољепотписати. — Неће, мислим, наши учитељи изостати иза учитеља свега свијета, да се не користе најбољим и најкориснијим проналаском 19. вијека — есперантом, језиком међународним. Ја сам га за не пуно по године изучио са г. уч. Милутином Велимировићем тако, да се са свим добро можемо у њем преписивати и читати га.

Са есперантског превоо: стални дописник „Међ. Педаг. Прегледа“, Поп Ристо М. Поповић, заст. учит. у Доњем Загарачу.

Толстојеви списи. Распрострањање списа Лава Николајевића Толстоја сасвим је необично за Русију.

Целокупна дјела његова у десет издања развила су се у више од 80 хиљада егземплара. Од засебно изданих његових дјела највише су распрострањена:

„Кавкаски роб“ — око 250 хиљада егземплара.

„Домаћин и радник“ — око 200 хиљада.

„Од чега људи живе“ — око 150 хиљада.

„Царство мрака“ — око 140 хиљада.

„Бог правду воли“, „Треба ли човјеку много земље“, „Опсада Севастопоља“, „Први ракиција“, „Васкрсење“, „Три смрти“, и друге од 130 до 200 хиљада.

Пребрђивање пријевода дјела Толстојевић, које је извршио г. Венгероу у британском музеју у Лондону и у одјелку „Rossica“ спб. јавне библиотеке, дало је ријетке резултате. Засебно издатих пријевода, који су само незнатан дио од онога, што се од Толстоја преводи у новинама, изашло је на њемачком језику — више од 200, на француском — 150, на енглеском од 170, шведском и данском око 50, на свима осталим језицима, као и на јапанском, татарском, индустанском и др. — од 1 до 20 хиљада.

Први покушај пријевода Толстоја био је учињен 1870. год. у Грчкој. У Француској почели су преводити Толстојева дјела 1877. год., у Енглеској 1875. год., и у Њемачкој 1887. год.

Данас су дјела Толстојева преведена на све језике и у свима покрајинама, постоји чак и китајски пријевод, који се јавио 1895. год. и старо-еврејски — 1899. г.

„Захумље“. Г. Милан Ст. Врчевић уредно је и издао за г. 1909. календар „Захумље“. На челу календара налази се лијепо израђена слика Њ. В. Књаза Петра у униформи потпоручника царско-руског 15. стрељачког пука, којему је шеф Њ. Кр. В. Господар.

Цијена је календару 50 пара, а добива се код издавача на Цетињу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Из министарства иностраних дјела. Њ. Кр. В. Господар благоизволно је наименовати г. Станислава Г. Левека књажевским почасним консулом у Намуру у Белгији.

Књажевска црногорска трговинска агенција у Лондону. Прије него што је Министарски Савјет донио ријешење о примјени максималне царинске тарифе на робу, која се увози из држава, које немају закључених трговачких уговора са Црном Гором, Књажевска Влада је у намери да нашем трговачком свијету и потрошачима олакша положај у приликама створенијем таквом једном мјером, предузела потребне кораке за отварање црногорских трговинских агенција у иностранству.

Можемо саопштити, да је већ отворена Књажевска Црногорска Трговинска Агенција у Лондону, и да је за директора исте наименован Д-р Јован У. Јовановић, који већ од дужег времена успјешно управља и Краљевском Српском Трговинском Агенцијом у Лондону.

Адреса је агенције за писма:
D-r Yovan U. Yovanovitch
Director of the commercial Agency
118 122 Holborn
London E. C.

За телеграме је довољна адреса:
Sercomage
London

Наш трговачки свијет може се одмах почети обраћати на агенцију у својим пословима, и тражити објашњења о свијема онијем стварима, које су му потребне, а овијех дана ће се објавити и извод из уговора, у коме су прописане дужности агенције.

Буџет за г. 1909. Јучер је у Државној Штампарији оштампан предлог државног буџета за г. 1909. како га је Министар Финансија и Грађевина, г. Д. Вукотић израдио, а Министарски Савјет усвојио. Приходи државни предвиђени су са 2.906.746 круна, а у толико истој суми предвиђени су и државни расходи. Предлог буџета са односним финансиским законом поднијеће се Народној Скупштини на претрес одмах чим се Скупштина конституише.

У част г-ђице Дурхам. У сриједу вече давао је Министар просвјете и црквених послова, г. Ј. С. Пламенац, у част енглеске списатељице г-ђице Едит Дурхам банкет у Гранд Хотелу, на којем суузели учешћа енглески отпратник послова г. О'Рели са госпођом, госпође наших министара и многи виши чиновници са госпођама. За вријеме банкета наздравно је г. министар Пламенац г-ђици Дурхам као освједоченој пријатељици нашега народа и захвалио јој на услугама, које је исказала Црној Гори као наш комесар на прошлогодњој Балканској Изложби у Лондону, истичући уз то, како се Црна Гора поноси што је међу великим енглеским народом имала ваада моћних пријатеља, а што се је најбоље показало и у овим по Српство судбоносним часовима. Г-ђица Дурхам захвалила је најсрдљивије на здравици г. министра. Сјутра дан имала је част г-ђица Дурхам да буде позвана на чај код Њ. В. Књагинице Вјере, а јучер је одавде отпутовала, испраћена нашим најтоплијим симпатијама.

Личне вијести. Г. Милоје Ж. Јовановић, начелник Министарства Финансија, вратио се у прошли уторник из иностранства.

„Црвени Крст.“ У сједишима Друштва Црногорског Црвеног Крста изабрани су до сад за друштвене повјеренике у Црној Гори ова господина:

За Ријеку и околину: кап. Илија Шењковић, председник општине; Андрија Јовићевић, учитељ; Пиро Калуђеровић, учитељ; Томо Кажич, свештеник и Илија Ђурашковић, свештеник.

За Вир и околину: Лука Станковић, председник општине; Саво Вукосавић, свештеник и Нико Јовановић свештеник.

За Бар: Пресвијетли Прабискуп Ш. Милиновић; Кадрија Карађузовић; Д-р Стефан Цамања, обласни лекар, и кап. Васил Дабановић.

За Улицу: Мустафа Хилми, муфтија црногорски; Јован Вујановић, свештеник; Марко Аштић, свештеник и Илија Срзентић, председник општине.

За Подгорицу и околину: Д-р Митар Радуловић, обласни лекар; Захарија Гвозденовић, трговац; прото Павле Петровић; Андрија Драговић, свештеник и професор Михаило Буквић, управитељ гимназије.

За Данилов-град и околину: Њ. Пр. Епископ Кирил Митровић; Д-р Јован Кујачић; кап. Токо Ђуровић, председник општине; прото Милутин Бошковић, и Срдан Поповић, свештеник.

За Сјурж и околину: Ђуро Вучинић; јеромонах Исаија Љумовић; Новица Поповић, свештеник и Симон Марков Вукотић.

За Никшић: архимандрит Михаил Церовић; Јово Голијанин, трговац; Благоје Вукотић, свештеник; Д-р Јосиф Пера, обласни лекар; поп Видак Поповић и Пиро Костић.

За Грахово: Ђуро Ковачевић, свештеник; Никола Кујачић, учитељ; Илија Мрцаи и Стеван Булајић, свештеник.

За Велике: Широ Глиговић, свештеник; ком. Видак Копривица; јеромонах Јосиф Лекић и Јефто Пејовић.

За Горанско: игуман Прокопије Врачар; Симо Пејовић, свештеник и Јово Радовић, свештеник.

За Шавник: јеромонах Саватије Вујовић; Алекса Жугић, свештеник и Ђорђе Црногорац.

За Жабљак: ком. Ђоко Шаулић; јеромонах Никодим Јањушевић и Лазар Дедеић, свештеник.

За Колашин: Архимандрит Михаило Дожић; прото Новица Симић; Андрија Анђелић, свештеник, Акањ Марић, трговац и Милош Радовић, учитељ.

За Андријевицу: Прото Аксентије Божовић; кап. Милутин Радоњић; Саво Поповић, свештеник; Радоје Поповић и Светозар Минић, учитељ.

За Његуше: Јован Радоњић, свештеник и Марко Врбица, трговац.

Осим именованих „Друштво Црногорског Црвеног Крста“ радо ће примити услуге и других особа, које би се понудиле, да ће с обзиром на хуманитарну друштвену циљ вриштити повјереничку дужност.

Као што смо извјештени, на Цетињу је већ отпочео упис у чланство „Црвеног Крста“ и то са најбољим одзивом, што нам даје оправдану наду, да ће и остала мјеста по Црној Гори како треба схватити своју патриотску дужност.

Нова Земљорадничка Задруга. Госп. официр Радован Мијушковић, угледни привредник из Никшића, 21. овог мјесеца основао је „Озришћу Земљорадничку Задругу“, а на основици општих правила, која је израдио за све Земљорадничке Задруге у земљи наше Привредно Одјељење.

Г. Мијушковићу припада захвалност и признање на ширењу задружне идеје, у коју би требали да се угледају и други којима је на срцу напредак наше привреде.

Вријеме. Јучер у јутро освануо је ове зиме на Цетињу први снјег, који је ипак кратког вијека био, јер је послје подне дунуо јаки југ и донио собом плаху кишу, ушљед које је снјег брзо нестало, а Цетиње од воде тако набујало, да се је и Ладница више манастира отворила и готово цијело „Доње поље“ потопила. Овако нагла навала воде не памти се овдје од назад 50 година.

Прилози за дјечију болницу. За подизање дјечије болнице за успомену Књажевића Стевана и Станислава привременни одбор примио је даље ове прилоге:

Из каетаније цуцке:

Радован М. Кривокапић писар		
кап. суда	кр.	3
оф. Саво Васов Кривокапић		2
кмет Благоје И. Кривокапић		2
Павле Андрић Кривокапић		2
Ристо Милошев Кривокапић		2
Саво Радојевић Кривокапић		2
Никола Јованов Кривокапић		2
Васо Богданов Кривокапић		2
Радован Јованов Кривокапић		1
Бориша Николин Кривокапић		1
Благоје Ђетков Кривокапић		1
Саво Дуранов Кривокапић		1
Андрија Вуков Кривокапић		1
Андрија Васов Кривокапић		1
Радуле Станков Кривокапић		1
Вуко Живков Кривокапић		1
Стеван Вуков Кривокапић		1
Радован Гаврилов Кривокапић		1
Марко Богданов Кривокапић		1
Ђуро Јованов Кривокапић		1
Саво Јагошев Кривокапић		1
Марко Томичин Перовић кмет		3
Радован Филипов Перовић		2
Саво Милошевић Перовић		2
Петар Спасојевић Перовић		2
Андрија Николин Перовић		2
Митар Спасојевић Перовић		2
Драго Миланов Перовић		1
Јован Спасојевић Перовић		1
Стеван Благојевић Перовић		2
Рашо Шалетин Перовић		1
Новак Савов Перовић		1
Драго Ђуричин Перовић		1
Петар Заинов Перовић		1
Мишо Шалетин Перовић		1
Митар Николин Пешикан		2
Алекса Николин Пешикан		2
Тричко Николин Пешикан		2
Благоје Станишин Пешикан		1
Видак Ђоков Пешикан		1
Лука Филипов Пешикан		1
Вуко Шћепанов Банићевић		1
Ђетко Андрић Банићевић		1
Лука Мијатов Банићевић		1
Васо Јованов Шакић		1
Шћепан Станишин Пешикан		1
Јанко Богданов Банићевић		1

ТЕЛЕГРАМИ

Берлин, 25. новембра. При претресу буџета у рајхстагу канцелар Билон дао је израза симпатијама за ново стање у Турској, за које Њемачка жели да се оснажи. Њемачка, која је о анексији Босне и Херцеговине била извјештена у исто вријеме кад и Русија и Италија, остаће вјерна Аустро-Угарској и помагаће њене интересе колико највише може. У питању конференције Њемачку као ни Русију ни Италију не воде лични интереси, већ једино настојање за посредовањем. Билон је убјеђен, да ће бити могуће изравнати опреке између Италије и Аустро-Угарске, јер Италији је интерес, да не буде само савезник Њемачке већ и Аустро-Угарске. Ми желимо — рекао је Билон — да балканска конференција буде средство за умирење и надамо се, да мир неће бити нарушен, јер они који би га хтели нарушити, сувише су слаби, а они који би га могли нарушити, немају никаквог разлога да то буде. Ми ћемо бити вјерно на страни наших савезника и подржаваћемо сва настојања која иду за одржањем мира.

Петроград, 25. новембра. Лист „Вечер“ доноси из сасвим поузданог извора, да је гледиште Русије о балканској политици ово: 1.) Русија не заговара ни директно ни индиректно засебни споразум између Аустро-Угарске и Турске. 2.) Извољски није никад дао у име Русије пристанак за анексију Босне и Херцеговине. Русија стоји на томе, да је босанско-херцеговачко питање међународно, које не може бити ријешено без сагласја свих сила потписница Берлинског уговора. Велесиле тројног споразума и Италија дијеле то мишљење. 3.) У случају да велесиле признаду на предложеној конференцији анексију као свршен чин, Русија ће као услов свог сагласја тражити, да се заинтересованим балканским државама даду компенсације. 4.) Русија је за савез балканских држава, а ради такође и на зближењу са Турском. 5.) Русија сматра, да је дипломатска ситуација Аустро-Угарске веома тешка. 6.) Русија налази, да је најбољи излаз за Аустро-Угарску, да се подвргне конференцији. Руска дипломатија ради у том смислу. 7.) Русија препоручује Србији и Црној Гори да буду мирне, јер се Русија због њих неће дати завести у рат.

Цариград, 26. новембра. Аустријски посланик гроф Палавичини преговарао је јучер са великим безиром о начину, како би се могло доћи до споразума у питању Босне и Херцеговине.

Биоград, 27. новембра. (Српски пресбир). Иницијативом универзитетске омладине извршена је достојанствена манифестација словенске солидарности. Данас прије подне у Саборној цркви приређен је парастос изгинулим Словенцима у Љубљани и молелствије за спас Чеха који страдаше од аустријских драгонера у Прагу. Огромна маса грађана, официра и омладине, разне корпорације са заставама увијеним у црнину, отишли из универзитета у Саборну цркву гдје је 25 свештеника извршило помен и молелствије. Присутствовали су председник Скупштине с посланицима, председник Општине с одборницима професори, универзитета, разне корпорације и велики број грађанства. У цркви је говорио филозоф Ђаја. Трговине су биле затворене, на кућама црне заставе. Послије црквеног обреда приређена је улицама величанствена манифестација солидарности са словенском браћом, послат је телеграм словеначком Народном Одбору у Љубљани и

чешкој универзитетској омладини у Прагу.

Петроград, 27. новембра. Одговор аустро-угарске владе на потону руску ноту односно програма конференције приспио је и предат је данас Извољском.

Цариград, 28. новембра. Неистинити су гласови, да се је аустријска влада изјаснила спремном преговарати са Турском на основу изјаве, да ће она примити на себе један дио турског државног дуга.

Лондон, 28. новембра. Енглеска је влада одобрила, да један енглески адмирал пође у Турску због преустројства турске морнарице.

Софија, 28. новембра. Министар спољних послова одговарајући на једну интерпелацију изјавио је, да је Бугарска по савјету велесила послала у Цариград министра Љапчева, да са турским мјеродавним круговима преговара о признању бугарске независности, али да та мисија није могла коначно посао свршити, због чега се је Љапчев вратио и изјавио, да Турска има да изравна много других питања осим бугарског, па да није спремна за коначни закључак, те је с тога и пристала на кратко одлагање.

Берлин, 28. новембра. У питању ограничења поморског наоружања Билов је у рајхстагу изјавио, да колико би се жељело то ограничење, толико је извршење тога предлога врло тешко.

Званични огласи

СТЈЕЧАЈ

Министарству Финансија и Грађевина у Одјељењу за Грађевине и Саобраћај потребан је један инженијер, практичан у градњи путева, камених мостова и осталих државних грађевина, а да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са увјерењима о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано са платом до четири хиљаде кр. (4000) на годину.

Бр. 1856. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 11. новембра 1908 год. Цетиње.

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфском одјељењу потрабно је за исхрану поштанскијех коња од 1. јануара до 1. маја 1909. године 562 — пет стотина шесдесет и два квинтала зоби, која се количина, према распореду пошт.-телегр. одјељења има предавати поштанским шталама.

Лицитанти морају положити кацију од круна 4000 — четири хиљаде, у готову новцу или у непокретности.

Одјељење ће у својој канцеларији држати јавну лицитацију 30. новембра 1908. г.

К броју 7663/3197. Из Канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 12. новембра 1908 г. Цетиње.

3,3

Службени огласи

ОБЈАВА

29. септембра ове године нађен је један во у селу Загарчу, и пошто се власник истога пријавио у року означеном у чл. 94. општ. имовин. законика, с волом је поступљено у смислу чл. 85. истог законика.

Ко се сматра власник изгубљеног вола, нека се пријави овом суду са вјеродостојним исправама о свом власништву, Број 3015.

Подгорица, 26. новембра, 1908. год. за врш. дуж. председника — судија, р. 72 бр. 534 1.2 С. Радуловић

Приватни огласи

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки параброди полазе сваки дан осим недјеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим недјеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим недјеље

За подробнија обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 22,36 УПРАВА.

ОБЈАВА

Сагласно наређењу чл. 20. и 25. правилника о уређењу варошких општина доле потписата Управа даваће на јавнијем лицитацијама под закуп за 1909. годину:

11. децембра 1908 год. увозине и мјерачине;

15. децембра 1908 год. кланичне таксе;

18. " " искључиво право продаје монополисаних артикала с правом на општинску бараку; и

22. децембра 1908 год. освјетљење вароши.

Лицитација ће се држати у канцеларији потписате Управе од 8—12 сати прије подне и од 2—5 сати послје подне, и закупци ће се уступити понудиоцима најповољнијих цијена, разумије се, ако услови буду одговарали интересима општинским.

Они, који би жељели лицитирати, могу се обратити потписатој Управи и прије дана лицитације, као и на сами дан, гдје ће добити потребна детаљнија обавјештења.

Број 1366. В. 1908—494.

Цетиње, 18. новембра 1908. год.

Управа Општ. вар. Цетиња, заступник председника,

Р. 139, Бр. 521, 2,2 П. А. Пејановић.

Књижевни Оглас

Потписата Књижара, добила је право на прештампање и издање свију Дјела Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, од којих има на своје стоваришту следећа, и то:

Балканска Царица кр. 1-20

Потоњи Абисераж " 1-40

Хајдаана " 1-40

Књаз Арванит " 1—

Даље има на своје стоваришту ове књиге:

Огледало Српско 3—

Јуначки Споменик 1—

Освета Косовска 2—

Словенска Слога 1—

Јунаштва Црногораца 1—

Српско Хајдуковање —60

Четовања и Мегдана —60

Краљевски Марко 1—

Милош Обилић 1—

Пелагића Народ. Учитель биогрд. изд. Н.-садско " 10—

К. Ненадовић. Карађорђе 5—

А. Дима. 20 година после, у три књиге 12—

А. Бургера. Царица Катарина, у 2 књ. 8—

Вој. С. Поповић: Освојење Бара 2—

Освојење Никшића 2—

Рамо 2—

Напомена. Ко узме од једне врсте 4 књиге добија петуgratis, а од књига под знаком * добија трећуgratis, или сортирано 20% попушта.

С поштовањем
Прва К. Цр. повл. Књижара
П. М. Калуђеровића
П. п. Бр. 275, 14,20

Чиним на знање. Купцима који имају готов новац и који би жељели купити врло лијепо и уредно кућу за стан са кафаном уједно са свим капиталом и кућним прибором;

Уз очевидну добит.

Кућа је у најбољем реду и најљепшем положају — центрум нове Миркове Вароши, сто метара од сваког пазара;

Кантун херцеговачке у Књаза Николе улици;

са натписом:

Продаја Црногорског и Далмашинског ићи код браће КОРДИЋ.

Који су заинтересовани за гореречено нека се обрати за цијену и преглед цјелокупности код

Вицка Кордића

у Подгорици

Р. 85, Бр. 514, 2,6

„ХОТЕЛ ОСМАЛИ“ У СКАДРУ (на Бојани).

— Собе лијепо и чисто уређене са свима удобностима. Хотел је на најљепшем мјесту према хуђумета (суда) и војног стана — кишле. Кујна одлична, послуга брза и тачна, цијена умјерена.

Препоручује се поштованим путницима за што већу посјету.

С поштовањем
Р. 48, Бр. 515. 2,3 Усен Бе-Чек хотелијер

Парни млин на Цетињу

потребује стручног махинуисту. — Машина у јачини шест коњских снага са једним каменом.

Ко ово мјесто жели нека се са понудом и документима обрати на потписате.

Подгорица — Црна Гора.

Р. 34, Бр. 493 2,3 Хафис Пашић.

Зубни, љекар НА ЦЕТИЊУ

снадбио је свој кабинет елегантно и са свијема потребама потпуно.

Зубе: чисти, пломбира, вади, мијења на коријен зуба и на вилицу, уредно, умјерена Цијена.

С поштовањем
Д-р Х. Куслеф
Р. 34, Бр. 533. 1,3

Оглас

Из слободне руке продајем моју имовину у Виш, 30. рала баштине и ливаде са добрим воћњаком и великом баштом; 20 листосјека са комуном; право у планину. Ко би желио купит горе речено имање нека се обрати Боју Радосаву Буровићу.

Р. 38, Бр. 531 1,1

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ

Прилаком ненадне смрти нашег никад непрежаљеног сина, односно синовца, брата братучеда и ђевера,

† ЂОКА

који се 16. ов. мј., у најљепшем цвијету своје младости, у 15. години, послје тешког једно-дневног боловања, пресели у вјечност, — сматрамо за особиту дужност, да овим путем изјавимо нашу доживотну благодарност Басојевићком племену у опште, а понаособ нашим кумовима и пријатељима, грађанству вароши Андријевице и мјесном чиновништву, који у онако великом броју похиташе и тугу нам ублажише, испративши милог нам покојника до вјечне му куће.

Такође најтоплије благодаримо свима онима, који нам телеграфски или писмено послаше своја саучешћа поводом овог нашег губитка.

Још једном свима и свакоме топло захваљујемо.

Андријевица, 19. новембра 1908.

У име родбине: Ожалошћени отац Пеко Марић.

Р. 118, Бр. 532. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти мога сина

† Петра Поповића

који се у 23 години младога живота пресели у вјечност, 5. новембра, у опште-државној болници на Цетињу, гдје је као обољељи војник — топџија, на лијечење послат био, у име породице захваљујем свима оним, који нам било чиме ову велику жалост олакшаше.

Хвала министру војном г. Мартиновићу, који је наредио да му се даде мртвачка скриња, хаљине и кола, да се о државном трошку спроведе до Подгорице; хвала официрима и подофицирима цетињског гарнизона, официрској школи, г. проти Матановићу и грађанству пријатељима, који га у великом броју испратили до Црне Грде.

Хвала учитељству и грађанству Ријечком, који му последњу почаст учинише при поласку; Хвала Братоножићима, Брскућанима у Лутовцима, који нам на жалости дођоше. Хвала његовим друговима, топџијама и телеграфистима војним и његовим старјешинама, који нам са Ловћена телеграфски саучешће послаше. Хвала Подгоричанима, који га до Везирова Моста сретоше, предворише и из Подгорице испратили. Вјечита хвала свој браћи Кучима — омладини, старцима, свјештеницима и главарима, — који га од Цетиња допратише; до Кокота, Ситнице, Везирова Моста. Подгорице и Дољана сретоше; до вјечне куће донесоше и онако величанствено сахранише и ожалише овдје.

Још једанпут хвала свима оним, који нам било како у овој тешкој тузи саучествоваше и од помоћи бише.

Медун, 18. новембра 1908.

Ожалошћени Радош Буров Поповић
официр у пензији. Р. 214, Бр. 526 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

И ако нас је тужна вијест, коју озвих дана добисмо из Сјеверне Америке, да је наш син и брат

† Стеван Томашев Бојанић

1. октобра ове год. умро у Буте Монтани, јако поразила, али неможемо пропустити, а да овим путем не изјавимо нашу најсрдачнију благодарност покојниковијем рођацима и друговима као и осталим Црногорцима, Херцеговцима и Приморцима у Бјут-Монтани, који нежалише ни трошка ни труда, те нашег покојника подворише, ожалише и на свечани начин сахранише.

Брацка и неизмијерна хвала браћи Љешњанима и Цековићанима, који на глас о смрти покојниковој у онако великом броју из свије села обје нахије похиташе нашој несрећној породици, те по народном обичају нашег непрежаљеног покојника ожалише и нам у неколико превелику тугу ублажише.

Срдачна хвала свима, који нам писмено и телеграфска саучешћа послаше.

Жуна Градачка, 15. новембра 1908. г.

Ожалошћени: отац Томаш, мајка, Златана, браћа: Бошко и Илија са осталим родбином. Р. 145, Бр. 524.б. 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Изгубивши на скоро ненадном смрћу наша два унука

† Миливоја и † Стевана

кобна смрт не поштеђе нас него нам поново истрже из догледа и увиријемене порази за нашијем нигда непрежаљенијем сином, односно братом, стрицем, мужем и ђевером

† Новицом М. Грдинићем

који се пресели у вјечност 6. октобра ове године, послје дугог боловања и свестраног лијечења, у 25 години свог бујног живота.

Приликом наше горке жалости доби смо многа саучешћа: телеграфски, писмено и лично, те овим путем најпознатију благодарност изјављујемо Њ. Њ. В. В. Књазу Мирку и Књазу Петру, који благоизволише саучешћем књажевским олакшати нам голему жалост и тугу.

Искрена хвала г. бригадирима: сердару Јанку Вукотићу и Драгиши Меденици, члану Државног Савјета г. Милу Дожићу, нашим пријатељима: Перку Вукотићу и Николи Пекову Павловићу с породицом; капетанама стој. војске: г. г. Ристу Лекићу, Вуксану Рашовићу с госпођом, Стевану Павловићу с породицом и Вуку Влаховићу; Обласним судијама: сердару Рашовићу и Заку Вуковићу са персоналом Обласног Суда; народном посланику кан. Ристу Бошковићу, капетану Блажу Анђелићу, писару Милићу, Милошу Ж. Радовићу и Милосаву Радовићу; трговцима: Марићу, Кривчевићу, Капићу и Новаковићу; потпоручницима: Ђуру Лубарди, Васу Дожићу, А. Љешњаку и Б. Булатовићу.

Доживотна брацка хвала нашој браћи племеницима свијем у скупу Пољанима, који на чело са својим и грађанским чиновницима, на глас о смрти покојника похиташе те заједнички с нама оплакаше и њега до вјечне куће испратили.

Искрена благодарност свештенику г. А. Анђелићу и учитељу Јакши Поповићу, који спровод са школском омладином увеличаше као и свечано опијело извршише.

За навијек брацка хвала нашем брату и пријатељу потпор. Бошку Ј. Бошковићу, који покојника чешће за живота похођаше и са истим се на пошљедњем часу дирљивим говором за навијек опрости. Незаборавна хвала пријатељима: командирну Митру Кнежевићу, тасту покојниковом — са рођацима и племеницима својим; хвала пријатељима Петрушићима, Тошковићима, Илићима и Курјовићима из Мораче: Ускока и Колашина, који лично на нашу голему жалост дођоше, покојника оплакаше и са нама тугу и жалост дијелише.

Поново свијема и свакоме искрена баагодарност.

Поља, 4. новембра 1908.

За навијек ожалошћени: Отац командир Мато, брат потпоручник Грујица, синови: Урош и Душан; супруга. Ђурђа. снаха Даринка, сестре: Јована, Божана Перуника и Милосава, са породицом Грдинића. Р. 352, Бр. 528, 1,1